

NACIONĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA PĀRVALDE

2019. GADA DARBA PĀRSKATS

SATURS

PAMATINFORMĀCIJA	4
JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA	4
POLITIKAS JOMAS UN DARBĪBAS VIRZIENI	5
PĀRVALDES 2019. GADA DARBĪBAS REZULTĀTI	7
DARBĪBAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI	9
AIZSARGĀJAMIE KULTŪRAS PIEMINEKĻI LATVIJĀ	9
KONTROLE	11
VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	12
INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM	17
BEZMAKSAS PAKALPOJUMI	17
MAKSAS PAKALPOJUMI	18
PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI	18
PERSONĀLS	18
PERSONĀLA KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANAS PASĀKUMI	19
KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	19
STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	21
2020. GADA PRIORITĀTES	23

IEVADS

Mūsdienu sabiedrībā kultūras mantojums arvien vairāk kļūst par cilvēka ikdienas dzīves sastāvdaļu, sabiedrība apzinās tā vērtību un ar katru gadu uzņemas lielāku līdždalību tā saglabāšanā. Vide ietekmē mūsu rīcību; mantojums, ar ko ikdienā sastopamies, mūs var gan atstumt, gan arī ieinteresēt. Jautājums nav par formu, detaļu, materiāla un kolorīta bagātību, bet gan par efektu, ko sniedz vietas identitāte un mūsu sajūtām patiesi, laikmetam atbilstoši dažādi telpiskās vides veidošanas mākslas izteiksmes līdzekļi. Mantojums spēcīgi ietekmē mūsu sajūtas. Ietekme atspoguļojas mūsu rīcībā, attieksmē, uzvedībā.

Saskaņā ar veiktajiem grozījumiem likumā “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, Pārvalde ir uzsākusi valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauto objektu kultūras pieminekļu statusa pārvērtēšanas, ar termiņu līdz 2020. gada 31. decembrim. Turpmāk visus kultūras pieminekļus, arī pašvaldību nozīmes kultūrvēsturiskos objektus, iekļaus vienotā sarakstā – valsts, reģiona un vietējās nozīmes vērtības grupās.

Pārvalde ir intensīvi iesaistījies Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas procesā, praktiski ieviešot Konvenciju par zagtajiem vai nelikumīgi izvestiem kultūras priekšmetiem (UNIDROIT). Celta Pārvaldes kapacitāte, kā arī notikusi jaunu profesionāļu piesaistīšana, kas nodarbojas tieši ar kustamā mantojuma aizsardzību, sperti pirmie soļi sadarbībai ar tiesībsargājošām institūcijām, plašākas sabiedrības izpratnes veidošanai, kā arī uzsākts dialogs ar mākslas un antikvāro priekšmetu tirgus dalībniekiem, tai skaitā pastāvīgs interneta vietņu monitorings. Veiktas arī 290 klātienē un neklātienē pārbaudes mākslas un antikvāro priekšmetu aprītē iesaistītajiem.

2019. gadā Eiropas kultūras mantojuma dienu tēma “Restaurācija” izvēlēta, lai pievērstu lielāku uzmanību restaurācijas nozares un profesijas attīstības nākotnes izaicinājumiem, stiprinātu profesionalitāti, veicinātu autentiskuma izpratni un oriģinālās substances informatīvās un sajūtu radošās nozīmes novērtēšanu un cienīšanu. Kultūras mantojuma aizsardzības darbs nav iedomājams bez profesionālas restaurācijas. Restaurācijas procesā speciālisti sabiedrībai atdod no pamestības un iznīcības izglābtas kultūras vērtības, kurās ieguldīta profesijas mīlestība, uzticība vērtību saglabāšanai, neizsīkstoša enerģija, rūpīgs un pacietīgs darbs, neapslāpējama vēlēšanās pēc iespējas vairāk atklāt un dziļāk saprast objektu, nesteidzoties, atbildīgi un ar augstākajām profesionālisma prasmēm no jauna izcelt šīs vērtības apbrīnošanai. Eiropas kultūras mantojuma dienu programmas ietvaros notika 81 pasākums visā Latvijā. Sagatavots un izdots nozīmīgākajiem restaurācijas darbiem kopš 1991. gada veltīts izdevums.

Pārvalde turpina sava darba pārkārtošanu, sekojot valsts pārvaldes kustības *Konsultē vispirms* principiem, pārceļot prioritāti no kontroles uz konsultēšanu un atbalsta sniegšanu kultūras pieminekļu īpašniekiem, kā arī līdzdalīgas pārvaldības pieejas attīstīšanu, tā turpinot attīstīt laikam atbilstošu, starptautiski atzītu, kultūras mantojuma politiku.

Dr. Arch. Juris Dambis

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes vadītājs

PAMATINFORMĀCIJA

IESTĀDES JURIDISKAIS STATUSS UN FUNKCIJAS

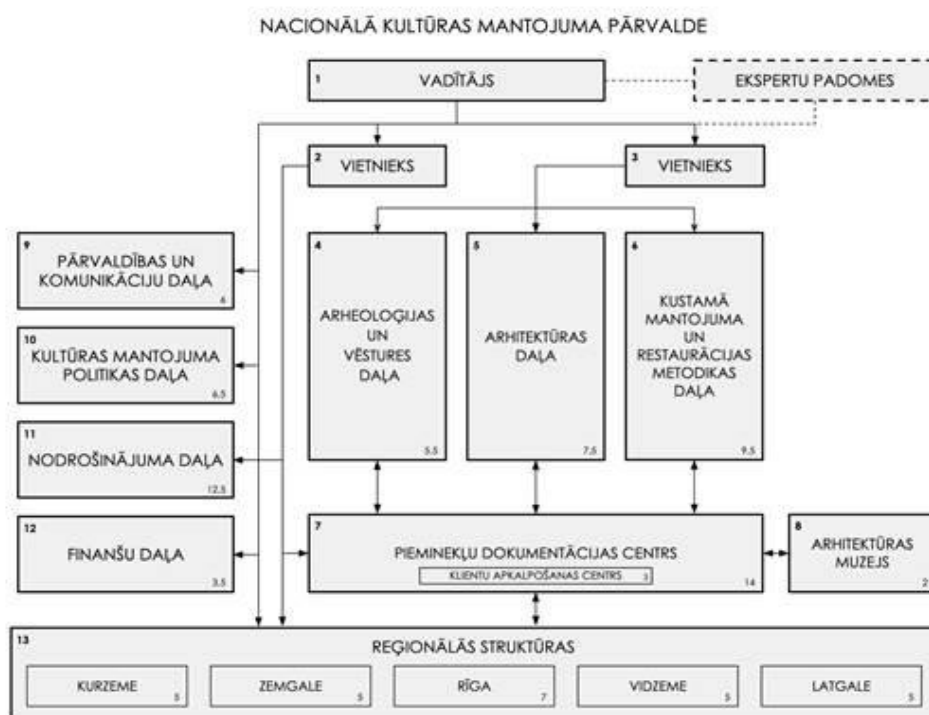
Latvijas Republikā valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā nodrošina Ministru kabinets un to īsteno Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, kas atrodas kultūras ministra padotībā.

Pārvalde darbojas, pamatojoties uz Latvijas Republikas likumu “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Nolikumu (MK 2004.11.09. noteikumi Nr. 916), kā arī deviņām starptautiskām konvencijām, 15 likumiem, 21 Ministru kabineta noteikumu, trīs Augstākās Padomes lēmumiem un trīs Ministru Kabineta rīkojumiem, kas tieši skar kultūras mantojuma saglabāšanas darbu, kā arī citiem vispārīgiem normatīviem aktiem – vairāk nekā 70 starptautiskām hartām, deklarācijām, rezolūcijām, rekomendācijām un citiem starptautiskiem dokumentiem. 2014. gada 1. oktobrī ir stājies spēkā jaunais Būvniecības likums ar pavadošiem Ministru kabineta noteikumiem, kas rosina precizēt kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvos aktus.

Saskaņā ar Latvijas PSR Ministru padomes 1988. gada 16. septembra 313. lēmuma 5. punktu un, pamatojoties uz Latvijas PSR Valsts Kultūras komitejas 1988. gada 30. septembra 440. pavēli, sākot ar 1988. gada 1. oktobri izveidota patstāvīga Latvijas PSR Kultūras komitejas Valsts Vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija. Šobrīd Pārvalde darbojas, pamatojoties uz likumu „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un 2004. gada 9. novembrī Latvijas Republikas Ministru kabinetā apstiprināto Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Nolikumu (MK 2004.11.09. noteikumi Nr. 916 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nolikums”).

Pārvalde ir kultūras ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā, veic kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un pieminekļu uzskaiti (No 1992.03.11. likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 26. pants).

Pārvaldes vadības pakļautībā 2019. gadā bija šādas struktūrvienības: Vadītāja vietnieks (2); Arhitektūras daļa; Arheoloģijas un vēstures daļa; Kustamā mantojuma un restaurācijas metodikas daļa; Pieminekļu dokumentācijas centrs; Arhitektūras muzejs; Pārvaldības un komunikāciju daļa; Kultūras mantojuma politikas daļa; Nodrošinājuma daļa; Finanšu daļa; Rīgas reģionālā nodaļa, Zemgales reģionālā nodaļa, Kurzemes reģionālā nodaļa, Vidzemes reģionālā nodaļa un Latgales reģionālā nodaļa.

POLITIKAS JOMAS UN DARBĪBAS VIRZIENI

Pārvaldes, tāpat kā citu Eiropas valstu nacionālo kultūras mantojuma institūciju uzdevums, ir sekot, lai kultūras mantojums tiktu saglabāts nākamajām paaudzēm, pietiekami apzināts un kopts.

Balstoties uz Ministru kabineta 2004. gada 9. novembra noteikumu Nr. 916 „Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes nolikums” 2., 3., 4., un 5. pantu, Pārvalde īsteno valsts kultūras pieminekļu aizsardzību un pārzina kultūras pieminekļus valsts teritorijā.

PĀRVALDE ATBILSTOŠI SAVAI KOMPETENCEI:

- piedalās zinātniskajos pētījumos, kas saistīti ar kultūras mantojuma saglabāšanu;
- piedalās normatīvo aktu projektu izstrādē un politikas plānošanas dokumentu sagatavošanā, kā arī sniedz atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem normatīvo aktu projektiem;
- piedalās starptautisko līgumu sagatavošanā un izpildē.

PĀRVALDEI IR ŠĀDAS TIESĪBAS:

- pieprasīt un bez maksas saņemt no fiziskajām un juridiskajām personām Pārvaldes uzdevumu izpildei nepieciešamo informāciju un dokumentus;
- atbilstoši kompetencei pārstāvēt Latvijas Republiku starptautiskajās organizācijās un pasākumos;
- lai nodrošinātu Pārvaldes darbību, slēgt līgumus ar fiziskām un juridiskām personām;
- sniegt maksas pakalpojumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- izveidot ekspertu padomes;
- organizēt speciālistu apmācību un kvalifikācijas novērtēšanu;
- īstenot citas normatīvajos aktos noteiktās tiesības.

PĀRVALDES DARBĪBU RAKSTUROJOŠIE GALVENIE DOKUMENTI:

- Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts;
- Kultūras pieminekļu uzskaites dokumentācija;
- Norādījumi par kultūras pieminekļu izmantošanu un saglabāšanu;
- Kultūras pieminekļu apsekošanas un pārbaudes akti;
- Administratīvā pārkāpuma protokoli;
- Atļaujas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai no Latvijas;
- Ar kultūras pieminekļu pārveidošanu saistītu projektu saskaņojumi un slēdzieni;
- Kultūras pieminekļu remontu, konservācijas un restaurācijas darbu atļaujas;
- Kultūras pieminekļu izpētes darbu atļaujas;
- Pārvaldes slēdzieni par kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiskās vides pārveidošanas pieļaujamību;
- Kultūras pieminekļu aizsardzības zonu dokumentācija;
- Kultūras pieminekļu kultūrvēsturiskās vērtības noteikšanas akti;
- Slēdzieni par kultūras pieminekļu tehnisko stāvokli;
- Kultūrvēsturisko objektu materiālu fondi;
- Pārvaldes darba plāni, atskaites;
- Kultūras pieminekļu saglabāšanas projekti;
- Rakstiskas konsultācijas;
- Valsts kultūrpolitikas vadlīnijas “Nacionāla valsts”;
- Informatīvi dokumenti.

PĀRVALDES MISIJA:

Saglabāt kultūras mantojumu kā cilvēka dzīves kvalitātes nozīmīgu faktoru, to apzinot, aizsargājot, iekļaujot mūsdienu dzīves aprītē un veicinot tā novērtēšanu sabiedrībā.

PĀRVALDES ĪSTENOTIE DARBĪBAS VIRZIENI:

- Kultūras vērtību apzināšana un uzskaitē;
- Informācijas komplektēšana par kultūras pieminekļiem;
- Kultūras pieminekļu saglabātības stāvokļa un izmaiņu kontrole;
- Konsultāciju sniegšana kultūras pieminekļu saimniekiem;
- Kultūras mantojuma popularizēšana;
- Kultūras pieminekļu neatliekamai izpētei, konservācijas un restaurācijas pasākumu finansēšana;
- Mākslas un antikvāro priekšmetu aprites kontrole.

PĀRVALDES ILGTERMIŅA MĒRĶIS:

Veidot un attīstīt sabiedrībai ērtu un profesionālu kultūras mantojuma aizsardzības sistēmu, kas saskaņā ar starptautiski atzītiem principiem palīdz kultūras pieminekļu saimniekiem un lietotājiem kvalitatīvi saglabāt vērtības un novērš kultūrvēsturisko vērtību degradējošas aktivitātes, nodrošinot, ka Latvijas kultūrvēsturiskās vides vērtības ir vietējās sabiedrības izprasta, novērtēta un aizsargāta kvalitatīvas dzīves telpas sastāvdaļa, kas palīdz radīt noturīgu izaugsmi.

- Kultūras mantojuma lomas palielināšana, kā nozīmīgas sastāvdaļas cilvēka dzīves telpas kvalitātes un cilvēka dzīves kvalitātes veidošanā.
- Kultūras mantojuma saglabāšana nākamajām paaudzēm.
- Kultūras mantojuma kā tautsaimnieciska resursa izmantošana valsts ekonomiskajai attīstībai.
- Latvijas tēla veidošana ar kultūras mantojuma palīdzību.

ĪSTERMIŅA MĒRĶI:

- Svarīgākās nacionālās mantojuma daļas prioritāra apzināšana, izpēte, pasākumu organizēšana, kas pasargā to no izpostīšanas
- Īpašumtiesību sakārtošana – katram kultūras piemineklim savu atbildīgu saimnieku.
- Kultūras pieminekļu jauno saimnieku atbalsts ar tiesisko, finansiālo, mantojuma aizsardzības nozares vadīšanas mehānisma regulējošu noteikumu palīdzību. Atbalsta sniegšana iedzīvotāju līdzdalībai, jo sabiedrība ir tā, kas aizsargā savu mantojumu.
- Arhitektūras kā mākslas nozares attīstības veicināšana, lai mūsdienu arhitektūra nebojātu kultūras mantojumu, kā arī mantojums netraucētu mūsdienu arhitektūras attīstību.
- Kultūras mantojuma jomā valsts un pašvaldību līmenī jāpanāk efektīga pakalpojumu sniegšana un sabiedrības uzticība.
- Atklātības, caurskatāmības un profesionālā līmeņa nostiprināšana, visās darbībās, kas saistītas ar kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti, uzskaiti, kultūras pieminekļu izmantošanas un saglabātības stāvokļa kontroli.

PĀRVALDES PRIORITĀTES:

- Efektīva nozares pārraudzība, vērtību apzināšana, uzskaitē un aizsargājamo objektu saglabātības stāvokļa izmaiņu kontrole;
- Materiālā kultūras mantojuma pēc iespējas lielāka oriģinālās substances, autentiskuma un kultūrvēsturisko vērtību kopuma radītās noskaņas saglabāšana;
- Kultūrvēsturiskās vides kvalitāte. Līdzsvarotas kultūras mantojuma, laikmetīgās arhitektūras un dizaina attiecības;
- Plaša visu interešu grupu iesaiste, zināšanas, izpratne un sadarbība;
- Ērta un pieejama informācijas sistēma.

PĀRVALDES STIPRĀS PUSES:

- Sena un stabila kultūras pieminekļu aizsardzības sistēma;
- Izveidota stabila kultūras pieminekļu uzskaites sistēma, uzkrāta apjomīga informācija par kultūras pieminekļiem;
- Stabila kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo aktu bāze;
- Pārvaldes attīstība balstīta uz starptautiskā pieredzē gūtām atziņām, Eiropas Padomes ekspertu konsultācijām un sadarbības projektiem;
- Spēja operatīvi reaģēt uz nemitīgām pārmaiņām;
- Demokrātiska, atklāta un kolektīva lēmumu pieņemšana un konsultācijas ar nozares vadošajiem speciālistiem valstī;
- Atbalsts kvalitatīvām mūsdienu arhitektūras un dizaina aktivitātēm kultūrvēsturiskā vidē;
- Spēja ar samērā nelielu finansējumu paveikt apjomīgu darbu;
- Ir radīts kopumā pozitīvs iestādes tēls;
- Darbinieku entuziasms, profesionālisms un uzticība mantojuma ideāliem, kā arī zinātniskais potenciāls pētniecībā;
- Uzkrāta apjomīga dokumentācija par kultūras pieminekļiem.

PĀRVALDES VĀJĀS PUSES:

- Nepietiekams finansējums un strādājošo skaits, līdz ar to nespēja pilnībā izpildīt normatīvajos aktos paredzēto atbildības nastu pret sabiedrību;
- Mūsdienīgi domājošu profesionālu kadru trūkums;
- Nepietiekami detalizēti precizētas arheoloģiskā kultūras mantojuma atrašanās vietas, nereti pārspīlēta apgrūtinātā teritoriju platība vai arī arheoloģiskā mantojuma nepietiekama aizsardzība.

PĀRVALDES 2019. GADA DARBĪBAS REZULTĀTI

1. Pārvalde joprojām strādājusi samazināta finansējuma un samazināta strādājošo skaita apstākļos; ir veikta darba optimizācija, bet normatīvos aktos uzlikto pienākumu pilnīga izpilde nav iespējama. Tāpēc darbs tiek organizēts tā, lai kultūras mantojuma saglabāšanai svarīgākie un uz klientu apkalpošanu orientētie uzdevumi būtu prioritāri un tiktu izpildīti.
2. Inspektoru darba organizācijai, informācijas aprītei un darba izpildes kontrolei ir izveidota datu bāze, kurā pakāpeniski tiek ievadīta informācija par kultūras pieminekļu aktuālo saglabātības stāvokli. Datu bāze tiek pilnveidota atbilstoši Pārvaldes iespējām. Datu bāze nākotnē tiks iekļauta vienotā kultūras mantojuma informācijas sistēmā, kad tās izstrādei būs iespēja piesaistīt atbilstošu finansējumu.

3. Nodrošināta Pārvaldei ar likumu uzdoto galveno funkciju profesionāla, kvalitatīva uz ērtu klientu apkalpošanu vērsta izpilde (pēc iespējas samazinot izvērtēšanas laiku).
4. Atbilstoši likuma “Par kultūras pieminekļu aizsardzību” grozījumiem uzsākta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta pārkārtošana. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts papildināts ar 10 objektiem, no kuriem 7 ir pasludināti par valsts nozīmes kultūras pieminekļiem un 3 – par vietējās nozīmes kultūras pieminekļiem.
5. Izstrādāti un pieņemti grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā, paredzot jaunu likuma subjektu kategoriju: personas, kas darbojas mākslas un antikvāro priekšmetu apritē, tos ievedot Latvijas Republikā vai izvedot no tās, glabājot vai tirgojot, tostarp tādas personas, kas šajā punktā paredzētās darbības veic antikvariātos, izsoļu namos vai ostās, ja darījuma vai vairāku šķietami saistītu darījumu kopējā summa ir 10 000 euro vai lielāka.
6. Veikts sektorālais risku novērtējums, izstrādāts uz riskiem balstīts kultūras mantojuma sektora rīcības plāns. Izstrādāta iekšējā kārtība un vadlīnijas pārbaudēm darījumiem ar kultūras pieminekļiem un kultūras priekšmetiem, kā arī vadlīnijas starptautiskajai sadarbībai NILL/TFN jautājumos. Veiktas neklātienes pārbaudes kultūras pieminekļu valsts pirkuma izvērtēšanas gadījumos un pie kultūras priekšmetu izvešanas atļauju izsniegšanas. Uzsākta uzraudzības sistēmas modeļa izstrāde jaunajiem likuma subjektiem – personām, kas darbojas mākslas un antikvāro priekšmetu apritē – veikta likuma subjektu apzināšana.
7. Preventīvos nolūkos izstrādāta publiska informācija, kas ievietota <https://mantojums.lv/lv/NILL-TFN/>, kā arī norit darbs pie komunikācijas stratēģijas sabiedrības un mērķgrupu informēšanai par NILL/TFN jautājumiem kultūras mantojuma nozarē, kā arī pakāpeniski tiek papildināti norādījumi kultūras pieminekļu īpašniekiem, ietverot minētos jautājumus par viņu kā likuma subjektu pienākumiem. Pārvaldes pārstāvis pastāvīgi piedalījās Finanšu izlūkošanas dienesta izveidotās institūciju koordinācijas platformas sanāsmēs, kā arī atzinumu sniegšanā par izstrādātajiem normatīvajiem aktiem, kas saistīti ar Moneyval plāna izpildi.
8. Uzsākts Pārvaldes un Norvēģijas Kultūras mantojuma direktorāta sadarbības projekts “3D skenēšana un jaunās tehnoloģijas kultūras mantojuma pārvaldībā”, ko finansē no Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta Divpusējās sadarbības fonda līdzekļiem.
9. Latvija pievienojās Eiropas Padomes daļējam paplašinātajam nolīgumam Par Eiropas kultūras ceļiem.
10. 2019. gada sākumā pilnībā pabeigta ERAF līdzfinansētā projekta “Kultūras mantojuma satura digitalizācija (1. kārtā)” ietvaros plānotā Pārvaldes Pieminekļu dokumentācijas centra teksta dokumentu digitalizācija – 340 000 vienības.
11. Turpināts darbs pie informācijas sistēmas „Mantojums” izstrādāšanas. Atbilstoši Pārvaldes finansiālajām iespējām uzlabota informācijas sistēma kultūras pieminekļu kontroles darba nodrošināšanai.
12. Nodrošināta Latvijas prezidentūras Baltijas jūras valstu padomē prioritātes “Dialogs kultūras mantojumā” īstenošana, nodrošināts Latvijas prezidentūras Baltijas jūras reģiona kultūras mantojuma komitejā otrā pusgada darbs.
13. Sarīkotas Eiropas kultūras mantojuma dienas un starptautiska konference par tēmu “Restaurācija”. Mantojuma dienas ir Eiropas Padomes iniciatīva, ko īsteno sadarbībā ar Eiropas Komisiju. Latvija tajās ik gadu piedalās kopš 1995. gada.
14. Sagatavots un izdots izdevums par Restaurētie kultūras pieminekļi Latvijā 2018.
15. Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmas ietvaros sniegts finansiāls atbalsts 89 objektiem, piešķirot 621 530 eiro.

16. Pārvalde nodrošinājusi Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes darbu. Pārskata gada laikā notikušas 19 Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes sēdes, sniegts atzinums par 75 jautājumiem.
17. Dalība darba grupās saistībā ar Rail Baltica projektu.
18. Turpināts darbs, lai panāktu Grobiņas arheoloģiskā ansambļa iekļaušanu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.
19. Turpināta Latvijas pārstāvniecība starptautiskās kultūras mantojuma aizsardzības organizācijās.
20. Nodrošināts atbalsts Kultūras ministrijai un finansējuma saņēmējiem Eiropas Savienības fondu atbalsta programmu kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai īstenošanā.
21. Turpināts darbs pie administratīvās procedūras vienkāršošanas kultūras mantojuma aizsardzības jautājumu risināšanā.

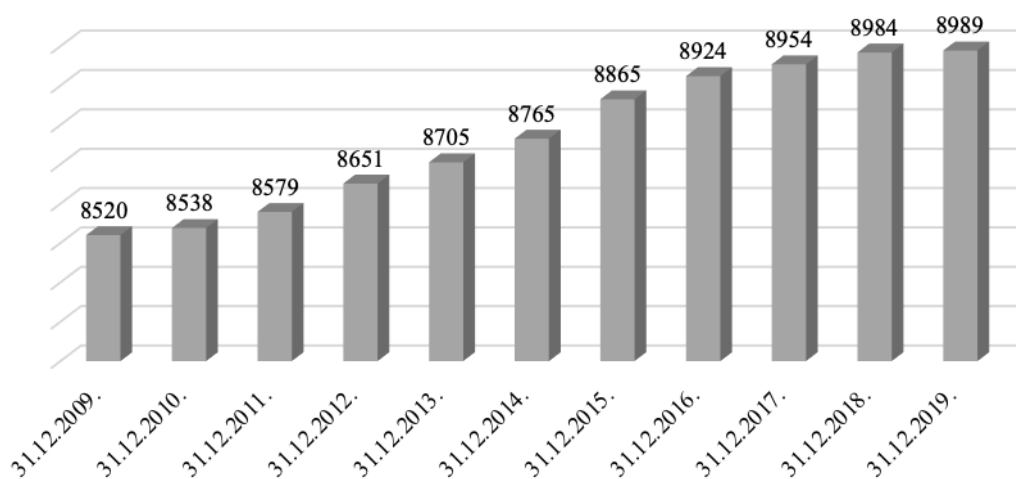
DARBĪBAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

Saņemti un izvērtēti 10 356 iesniegumi un vēstules. Nosūtīti 5 386 dokumenti, kā arī:

- Saskaņoti 1 533 būvprojekti, kas izstrādāti kultūras pieminekļiem vai objektiem, kas atrodas kultūras pieminekļu aizsardzības zonā;
- Izsniegtas 2 120 atļaujas kultūras pieminekļa vai aizsardzības zonas pārveidošanas darbiem.
- Izsniegtas 49 kultūras pieminekļa statusu apliecināšanas izziņas.
- Pārvalde nodrošinājusi Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes darbu. Pārskata gada laikā notikušas 19 Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes sēdes, sniegts atzinums par 75 jautājumiem.
- Īstenojot Kultūras pieminekļu izpēti, glābšanas un restaurācijas programmu, sniegts finansiāls atbalsts 89 valsts aizsardzībā esošiem kultūras pieminekļiem par kopējo summu 621 530 eiro.
- Uzmērīti 24 kultūras pieminekļi ar trīsdimensiju lāzerskenēšanas metodi, tai skaitā 3 objektiem veikta ģeofizikālā izpēte ar radiolokācijas metodi.
- Izsniegtas 284 atļaujas un 50 izziņas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai no Latvijas Republikas.

AIZSARGĀJAMIE KULTŪRAS PIEMINEKĻI LATVIJĀ

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaita dinamika

Kultūras pieminekļu uzskaites jautājumu risināšanā 2020. gadā:

1. Svarīgākie darbības principi:

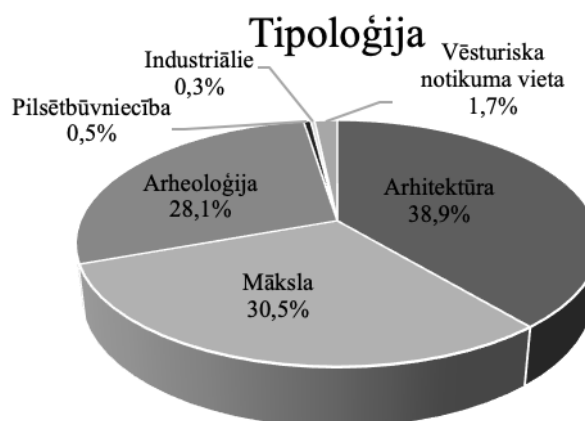
- Pēctecība, skaidra un precīza informācija;
- pietiekami apzināta un definēta kultūrvēsturiskā vērtība;
- garantijas saglabāšanas iespējas;
- noteikts apgrūtinājums – kontrolētai, uz saglabāšanu vērstai objekta lietošanai.

2. Problēmas:

- Vispārēja īpašumtiesību sakārtošanas procesa rezultātā nemitīgi adrešu un īpašumtiesību precizējumi;
- Ierobežots, un nepietiekami precīzs kartogrāfiskais materiāls;
- Ievērojams precizējamās informācijas apjoms un nepietiekams finansējums;
- jāveic papildus, plašs vērtību apzināšanas un izpētes darba apjoms, nepietiekama apzināšanas jomā strādājošo skaita apstākļos.

2019. gada 31. decembrī valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā bija 8989 objekti šādā sadalījumā:

Arhitektūra	3496
Māksla	2746
Arheoloģija	2524
Pilsēt būvniecība	46
Industriālie	27
Vēsturiska notikuma vieta	150
Valsts nozīmes	5400
Vietējās nozīmes	3588

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti 10 objekti.

No valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta izslēgti 5 objekti, kas zaudējuši kultūrvēsturisko vērtību.

Veiktas izmaiņas 5 objektiem, precizējot adresi, mainot vērtības grupu vai nosaukumu.

KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS NOTEIKŠANA RĪGAS VĒSTURISKAJĀ CENTRĀ UN TĀ AIZSARDZĪBAS ZONĀ

Pārvalde un Rīgas pilsētas būvvalde izvērtē attīstības un ēku rekonstrukcijas projektus, ņemot vērā ēku, būvju un to atsevišķu elementu kultūrvēsturiskās vērtības līmeņus. Ja ēkai nav noteikts kultūrvēsturiskās vērtības līmenis, to nosaka Pārvalde (atbilstoši sešiem līmeņiem), saskaņojot ar Rīgas pilsētas būvvaldi un nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomi.

Kultūrvēsturiskās vērtības līmeni Pārvaldē novērtē ar ekspertu metodi (Pārvaldes un neatkarīgu ekspertu pastāvīga komisija). Ekspertu vidējais novērtējums ir pamats Pārvaldes priekšlikumam par vērtības līmeni, kas tiek nosūtīts Rīgas pilsētas būvvaldei saskaņošanai.

Novērtētas 127 ēkas, no kurām:

- kultūrvēsturiski ļoti vērtīgas – 11;
- kultūrvēsturiski vērtīga – 41;
- ēkas ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību – 36;
- ēkas bez kultūrvēsturiskas vērtības – 24;
- vidi degradējošas ēkas – 15.

2020. gadā norisinājās 2 Kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa ekspertu padomes sēdes, izvērtēti 2 jautājumi (2 administratīvā akta apstrīdējumi).

KULTŪRVĒSTURISKU OBJEKTU APSEKOŠANA

Kultūrvēsturiski vērtīgu objektu tehniskā un saglabātības stāvokļa apsekošana ir objektu, to daļu, kā arī iebūvēto būvizstrādājumu tehniskā un saglabātības stāvokļa apzināšanas un izvērtēšanas darbu komplekss.

Apsekošanas pamats ir būves vispārīga vizuāla apskate, kuras laikā fiksē un novērtē redzamos būves bojājumus. Apskates rezultāti var būt pamats detalizētai būves, tās daļas vai iebūvēto

būvizstrādājumu tehniskai un kultūrvēsturiskai izpētei.

Saskaņā ar Pārvaldes nolikuma 2.1. punktu, īstenojot valsts kontroli par to, kā tiek ievēroti kultūras pieminekļu aizsardzības, izmantošanas, uzskaites un restaurācijas noteikumi, un saskaņā ar nolikuma 2.2. punktu, veicot reģionos valsts aizsardzībā esošo saimnieciskās darbības apdraudēto kultūras pieminekļu apsekošanu.

2019. gadā organizēti kultūras pieminekļu pārbaudes braucieni, kuru laikā:

- sagatavots 2152 kultūras pieminekļu pārbaudes akts;
- 11 gadījumos ierosināta administratīvā pārkāpuma lietvedība;
- kultūras pieminekļu īpašniekiem/valdītājiem izsniegti 298 norādījumi par objektu saglabāšanu un izmantošanu.

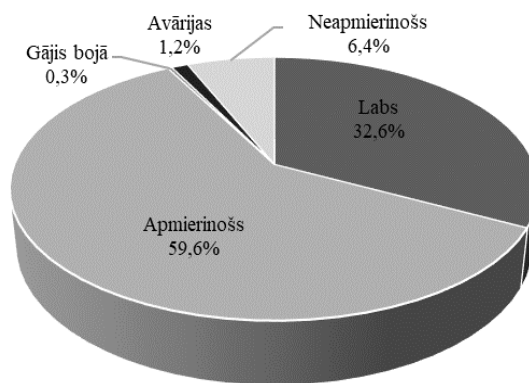
KULTŪRAS PIEMINEKĻA SAGLABĀTĪBAS STĀVOKLI RAKSTUROJOŠI RĀDĪTĀJI:

Kultūras pieminekļa saglabātības stāvoklis ar šādiem raksturojošiem rādītājiem:

1. Autentiskuma saglabātības pakāpe /īpaši oriģinālsubstances apjoms, kvalitāte/;
2. Tehniskais stāvoklis /piemēro galvenokārt arhitektūras un industriālam mantojumam/, iespējamie draudi;
3. Objekta vērtībai atbilstošs lietojums /funkcija/;
4. Objekta ikdienas kopšana /sakoptība/;
5. Vēsturiskā patina;
6. Veikto pārveidojumu atbilstība kultūras mantojuma mūsdienu saglabāšanas filozofijai, zinātniska izpēte, kvalitatīva profesionāla konservācija un restaurācija, jauni kvalitatīvi uzslāņojumi, kas rada pievienotu vērtību;
7. Kopējais vizuālais tēls.

Kultūras pieminekļu saglabātības stāvokli vizuāli novērtē Pārvaldes reģionālo nodaļu inspektori, regulāri veicot objektu apsekojumus. Kultūras pieminekļu saglabātības stāvoklis (%) 2019. gadā:

Kultūras pieminekļu saglabātības stāvoklis

VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	6822149	2559942	2543940
1.1.	dotācijas	6793461	2550942	2535746
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	6500	9000	8194
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	8000		
1.4.	Pārējie ieņēmumi	14188		
2.	Izdevumi (kopā)	3902116	2559942	2543940
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3812010	2501867	2480406
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1754974	1874867	1857102
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1670091	627000	391530
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			3313
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	386945		228461
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	81883	58075	63534

2.3	dažādi izdevumi			
2.4	pārējie citur neklasificētie izdevumi	8223		

KULTŪRAS PIEMINEKĻU IZPĒTES, RESTAURĀCIJAS UN GLĀBŠANAS PROGRAMMAS FINANSĒJUMA IZLIETOJUMS

Valsts budžeta finansējums Kultūras pieminekļu izpētes, glābšanas un restaurācijas programmai ļāvis veikt darbus 89 objektos.

Nodrošināta LR Saeimas piešķirtā mērķfinansējuma izlietojuma kontrole.

Uzmērīti 24 kultūras pieminekļi ar trīsdimensiju lāzerskenēšanas metodi, tai skaitā 3 objektiem veikta ģeofizikālā izpēte ar radiolokācijas metodi.

Kurzemes reģions	
Cīravas luterāņu baznīcas jumta glābšanas dokumentācijas izstrāde	5000,-
Jaunauces muižas kungu mājas A ieejas durvju restaurācija	3000,-
Liepājas Sv. Trīsvienības pareizticīgo katedrāles vitrāžas restaurācija	4600,-
Durbes viduslaiku pils konservācijas dokumentācijas sagatavošana	7000,-
Liepājas Lutera luterāņu baznīcas arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas izstrāde	5000,-
Papes Ķonu ciema zvejnieku sētas "Jūrnieki" saimniecības ēkas pamatu un jumta avārijas stāvokļa novērtšana	5000,-
Stendes luterāņu baznīcas vēsturiskā žoga saglabāšana	5500,-
Spāres luterāņu baznīcas jumta glābšanas dokumentācijas izstrāde	4000,-
Virspilskunga tiesas nama Kuldīgā jumta konstrukciju glābšana	10 000,-
Liepājas Trīsvienības luterāņu baznīcas torņa mūru glābšana un neatliekama konservācija	10 000,-
Aizputes Sv. Jāņa luterāņu baznīcas glābšanas pasākumi – autonomās ugunsdrošības signalizācijas sistēmas dokumentācijas sagatavošana	430,-
Piltenes luterāņu baznīcas jumta seguma glābšana	6000,-
Briņķu – Pedvāles muižas apbūves kungu mājas glābšana – sienu pastiprināšana ZA un DR fasādēs, lietusūdens novadīšana no pamatiem, pamatu atšurfēšana, ģeotehniskā izpēte un dokumentācijas izstrāde	6000,-
Papes Ķonu ciema zvejnieku sētas "Jūrnieki" dzīvojamās ēkas neatliekama jumta glābšana	2000,-
Aizputes pils konservācijas būvprojekta dokumentācijas	10 000,-

izstrāde	
Spāres muižas kāpņu margu restaurācija	6000,-
Lielīvandes muižas klēts glābšana	4590,-
Kuldīgas Sv. Trīsvienības katoļu baznīcas dokumentācijas izstrāde sānu altāra (kreisajā pusē) konstrukciju pastiprināšana	720,-
Lipaiķu luterāņu baznīcas vitrāžas restaurācija	1520,-
Latgales reģions	
Sarkanu zvanu torņa – kapličas restaurācijas projekta izstrāde	2000,-
Eversmuižas katoļu baznīcas torņa jumta un karnīzes restaurācija	10 000,-
Landskoronas katoļu baznīcas glābšana – lietusūdens kanalizācijas sistēmas ierīkošana	10 000,-
Indricas katoļu baznīcas gleznas Sv. Helēna restaurācija	7000,-
Pastaru vējdzirnavu arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas veikšana	5000,-
Pasienes katoļu baznīcas būvkonstrukciju un inženiertehnisko iekārtu tehniskās apsekošanas atzinuma un rekomendāciju izstrāde	1600,-
Piedrujas katoļu baznīcas glābšana – projekta izstrāde pamatu vertikālās izolācijas un lietusūdens novadīšanai	3000,-
Zemnieku sētas “Šultes” ēkas glābšana – vidusdaļas (sinces) atjaunošana	5000,-
Baltinavas katoļu baznīcas lūgšanu telpu sienu iekšējās apdares restaurācija	10 000,-
Bērzgales katoļu baznīcas ķieģeļu mūra konstrukciju glābšana	9000,-
Stiglovas katoļu baznīcas gleznas “Karmelas Dievmāte” restaurācijas 2. kārtā	3700,-
Kapa pieminekļa Sivicku ģimenei koka figūras restaurācija	7500,-
Ludzas katoļu baznīcas ērģeļu glābšana – trūkstošo stabuļu un reģistru taktūras elementu izgatavošana	4000,-
Ciskādu katoļu baznīcas galvenā krusta noņemšana	3000,-
Viļakas viduslaiku pils konservācijas projekta izstrāde	5000,-
Mākoņkalna viduslaiku pils glābšana – konservācijas dokumentācijas sagatavošana	4000,-
Loginu senkapu postījumu sakopšana	2000,-
Piedrujas katoļu baznīca ar žogu un vārtiem	4000,-
Rīgas reģions	
Bīriņu pils muižnieku dzīvojamās ēkas torņa neatliekamie glābšanas darbi	6500,-
Dzīvojamās ēkas (Zaļā villa, Kropotkina vasarnīca) loga restaurācija	1200,-
Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes luterāņu baznīcas vēsturisko ērģeļu restaurācijas 3. posms	7000,-
Limbažu rātsnama 18. gs. IV cet. sienu gleznojumu konservācija	3500,-
Meņģeles luterāņu baznīcas neatliekamie jumta glābšanas darbi	14 000,-
Rīgas Jēzus luterāņu baznīcas A kāpņu restaurācija un konservācija	7000,-
Salaspils memoriālā ansambļa saglabāšana	36 000,-
Tukuma katoļu baznīcas ērģeļu restaurācija	2500,-
Nordeķu muižas jumta glābšana	10 000,-
Rīgas Sv. Franciska baznīcas ērģeļu restaurācija	5000,-
Anglikāņu baznīcas draudzes telpas griestu apmetuma avārijas	10 000,-

stāvokļa novērsšana	
Durbes muižas Kalpu mājas pārsegumu un jumta glābšana	5000,-
Rīgas Brāļu kapu ansambļa Centrālā kapu lauka B sektora perimetrālās sienas šūnakmens apšuvuma aprūpe – restaurācija un uzejas uz laukumiem un deformēto mūra fragmentu restaurācija	36 000,-
Alojas luterāņu baznīcas torņa jumta restaurācija	20 000,-
Tukuma luterāņu baznīcas glābšana – hidroizolācijas sistēmas izveide	6000,-
Kandavas pulvertorņa jumta glābšana	8000,-
Āgenskalna tirgus pārsegumu avārijas stāvokļa novērsšana	10 000,-
Rīgas Sāpju Dievmātes katoļu baznīcas ērģeļu restaurācija	5000,-
Meņģeles luterāņu baznīcas jumta neatliekamie glābšanas darbi	3000,-
Vidzemes reģions	
Trikātas pilsdrupu konservācijas projekta izstrāde	7000,-
Stāmerienas muižas pils kolonādes – pergolas restaurācija	10 000,-
Āraišu viduslaiku pils un apmetnes konservācija un avārijas stāvokļa novērsšana	10 000,-
Cesvaines pils Balles zāles griestu plafona un ieloces vienas zonas restaurācija	8000,-
Varakļānu muižas pils 18.–19. gs. sienu un griestu polihromijas atsegšana un konservācija vienā telpā	5000,-
Šaursliežu dzelzceļa līnijas Gulbene – Alūksne Kalnienas stacijas pasažieru ēkas aizmugures (Z) fasādes neatliekama restaurācija	1600,-
Rozbeķu viduslaiku pils konservācijas projekta izstrāde	4000,-
Ziemeru muižas kungu mājas jumta atjaunošana	15 000,-
Valmiermuižas klēts un mūra žoga fragmenta restaurācija	6000,-
Cēsu viduslaiku pils pirmās priekšpils R torņa konservācija	15 000,-
Dzērbenes luterāņu baznīcas trīs logu restaurācija	1700,-
Smiltenes luterāņu baznīcas griestu restaurācija	5000,-
Šaursliežu dzelzceļa līnijas Gulbene – Alūksne Gulbenes depo vēsturiskā izpēte un AMI	2000,-
Varakļānu katoļu baznīcas zibensaizsardzības un zemējuma izbūve	3700,-
Zvārtavas muižas apbūves Pils logu restaurācija	3300,-
Rakstnieku R. un M. Kaudzīšu dzīves un darba vietas ēkas jumta seguma glābšana	6000,-
Mūzikas darbinieku brāļu Jurjānu dzimtās mājas Meņģeļi AMI veikšana	1500,-
Ungurmuižas Muižnieka dzīvojamās ēkas jumta glābšana	7000,-
Jaunpiebalgas kroga glābšana – lietūsūdens notek sistēmas sakārtošana	4000,-
Dārza mājas Cēsīs glābšana, apšuvuma konservācija un nesošo sienu nostiprināšana	2000,-
Lielstraupes pils torņa jumta konservācijas dokumentācijas izstrāde	8000,-
Zemgales reģions	
Tērvetes viduslaiku pils konservācijas projekta izstrāde	7000,-
Svētes muižas pils konservācijas darbi D korpusam	20 000,-
Jelgavas pareizticīgo baznīcas pamatu hidroizolācijas izpēte un glābšanas pasākumu dokumentācijas izstrāde	10 000,-
Augstkalnes – Mežmuižas luterāņu baznīcas zvanu torņa	3400,-

starpstāvu seguma un siju restaurācija	
Aizkraukles luterāņu baznīcas torņa fasādes daļas glābšana	7500,-
Abgunstes muižas dzīvojamās ēkas glābšana	5000,-
Zaļenieku muižas pils logu restaurācija, organizējot atvērto durvju dienu restaurācijas gaitā	8000,-
Vecbebru muižas kungu mājas tehniskās apsekošanas veikšana nolūkā sagatavot kvalitatīvu glābšanas dokumentāciju	1620,-
Svitenes muižas kapličas neatliekama glābšana	15 000,-
Skaistkalnes klostera tehniskā apsekojuma veikšana, glābšanas darbu projekta dokumentācijas izstrāde	7000,-
Blankenfeldes muižas Kungu mājas pamatu un sienu inženiertehniskā izpēte	8470,-
Bauskas Sv. Gara luterāņu baznīcas altāra ar kokgriezumiem restaurācija	12 880,-

SAKRĀLĀ MANTOJUMA SAGLABĀŠANAS PROGRAMMA

2017. gadā pieņemts Sakrālā mantojuma saglabāšanas finansēšanas likums ar mērķi nodrošināt valsts aizsargājamu kultūras pieminekļu statusā esošu kulta celtni, tajā skaitā Latvijas dievnamu, un reliģisko rituālu priekšmetu, kā nacionāli nozīmīgas kultūras mantojuma daļas saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

2019. gada 27. jūnijā Pārvaldē pulcējās 2018. gada Sakrālā mantojuma padome un Sakrālā mantojuma saglabāšanas programmas finansējuma saņēmēji – luterāņu, katoļu, pareizticīgās un anglikāņu baznīcas pārstāvji, lai izvērtētu programmā paveikto. Publiskā finansējuma piešķirums baznīcām, kas vienlaikus ir arī lauku un pilsētas ainavas dominantes, ir veicinājis izpratni visām iesaistītajām pusēm par to, ka mantojums ir kopīga atbildība un tā saglabāšanai nepieciešama kompleksa, plānveida pieeja.

Programmas īstenošanas pirmajā gadā lielākās problēmas radīja būvnieku neuzmanīga rīcība ar kultūrvēsturiskām vērtībām, kompetentu un pieredzējušu amatnieku pieejamība, projektētāju pieredzes trūkums, paviršība un nekvalitatīvi sagatavota dokumentācija kā rezultātā, lai darbus veiktu atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām bija nepieciešams ilgstošs precizēšanas process. Lai turpinātu iesāktu nākotnē būtu nepieciešams finansējumu plānot ilgtermiņā, tādejādi nodrošinot iespēju sagatavot kvalitatīvus priekšlikumus, kā arī laikus piesaistīt kvalificētus darbu

veicējus. Neskatoties uz grūtībām, Pārvaldei ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar draudzēm un konfesijām, visiem iesaistītajiem apzinoties kopīgo darbu un tā rezultātus. Nākotnē plānojot lielāka apjoma finansējumu kultūras mantojuma saglabāšanai, būtu nepieciešams celt arī Pārvaldes kapacitāti kvalitatīvu konsultāciju sniegšanā.

Pieņemot Sakrālā mantojuma saglabāšanas finansēšanas likumu tika paredzēts stabils finansējums sakrālā mantojuma saglabāšanai katru gadu. 2018. gadā tika piešķirts 1 miljons eiro, 2019. gadā finansējums netika saņemts, savukārt, 2020. gadā programmas ietvaros plānots piešķirt 500 000 eiro. Atbilstoši tam, līdz 2019. gada 31. decembrim reliģiskā savienība (baznīca) vai reliģiskā organizācija, kura neietilpst nevienā reliģiskajā savienībā (baznīcā) iesniedz Pārvaldē priekšlikumu objektu atjaunošanai (arī par baznīcas draudzēm piederošajiem objektiem), norādot objektus prioritārā secībā. Programmā finansējumu var saņemt valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā esošu kulta celtnu, tajā skaitā Latvijas dievnamu, klosteru, kapelu, lūgšanu namu un reliģisko rituālu priekšmetu izpētei, atjaunošanas projektu izstrādei, konservācijai, restaurācijai, remontam un citiem atjaunošanas darbiem.

Sakrālā mantojuma programmu gatavo un finansējuma sadalījumu apstiprina Pārvalde, balstoties uz baznīcu priekšlikumiem sakrālā mantojuma objekta iekļaušanai sakrālā mantojuma finansēšanas programmā, kurus iesniegušas reliģiskās savienības (baznīcas) vai reliģiskās organizācijas, kuras neietilpst nevienā reliģiskajā savienībā.

INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM

1. Objekta atbilstības valsts aizsargājama kultūras pieminekļa statusam noteikšana;
2. Informācijas sniegšana par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem;
3. Atļauja izpētes darbiem;
4. Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu un zemes ierīcības projektu atbilstības kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām novērtējums;
5. Nosacījumi - kultūras pieminekļu aizsardzības prasības kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu pārveidošanai (uzziņa);
6. Saskaņojums ar kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu pārveidojumiem saistītai dokumentācijai;
7. Atļauja saimnieciskās darbības veikšanai kultūras pieminekļī un tā aizsardzības zonā (kultūras pieminekļa un tā vides pārveidojumiem);
8. Atzinums par veikto darbu atbilstību Pārvaldē saskaņotam projektam vai Pārvaldes izsniegtai darbu atļaujai;
9. Atzinums par kultūras pieminekļa saglabāšanu un izmantošanu atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām;
10. Kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšana ēkām (būvēm un to atsevišķiem elementiem) Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā;
11. Kultūras pieminekļa kultūrvēsturiskās vērtības noteikšana, lai noteiktu atlīdzību par kaitējumu, kas tam nodarīts;
12. Finanšu līdzekļu piešķiršana kultūras pieminekļu izpētei un publiski pieejamu valsts nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai;
13. Atļauja kultūras pieminekļa, tajā skaitā valstij piederošas senlietas, pagaidu izvešanai un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgai izvešanai un pagaidu izvešanai no Latvijas;
14. Nelikumīgi izvesto kultūras priekšmetu atdošanas procedūras organizēšana;

15. Lēmums par pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz valsts nozīmes kultūras pieminekli;
16. Restaurācijas kvalifikācijas novērtēšana;
17. Konsultācijas kultūras pieminekļu aizsardzības jautājumos.

MAKSAS PAKALPOJUMI

1. Saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumiem Nr. 708 „Noteikumi par valsts nodevu par kultūras pieminekļu, tajā skaitā valstij piederošo senlietu, pagaidu izvešanu un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgu izvešanu un pagaidu izvešanu no Latvijas”, Pārvalde izsniedz atļaujas kultūras priekšmeta izvešanai no Latvijas Republikas;
2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumiem Nr. 488 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas publisko maksas pakalpojumu cenrādis”, Pārvalde sniedz šādus maksas pakalpojumus:
 - izziņa par to, ka mākslas vai antikvārais priekšmets neietilpst tajā mākslas un antikvāro priekšmetu kategorijā, kuru izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas ir nepieciešama Pārvaldes atļauja;
 - eksperta vizīte un kultūras priekšmeta apskate tā atrašanās vietā ārpus Pārvaldes telpām;
 - Pārvaldes arhīva dokumenta elektrogrāfiskās kopijas izgatavošana (kopēšana);
 - Pārvaldes arhīva dokumenta digitālās kopijas izgatavošana (skenēšana).

PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI

- Lai sekmētu Pārvaldes funkciju efektīvāku īstenošanu, veikta Pārvaldes ierēdņu darbības un tās rezultātu novērtēšana.
- Pārvaldes apmeklētāju ērtībai Pils ielā 20 darbojas Klientu apkalpošanas centrs.
- Lai pieņemtu objektīvu lēmumu, nozīmīgākajos kultūras pieminekļu pārveidošanas gadījumos rīkotas profesionāļu diskusijas, iesaistot arī sabiedriskās organizācijas.

PERSONĀLS

	01.2019.	12.2019.
Strādājošo skaits	97	98
Valsts ierēdņi	37	36
Darbinieki	60	62

IZGLĪTĪBA

Augstākā	89
t.sk. doktora grāds	4
Nepabeigta augstākā	2
Vidējā speciālā	6
Vidējā	1

PERSONĀLA MAINĪBA

2019. gadā no darba Pārvaldē atlaisti 8 darbinieki, savukārt darbā pieņemti 10 darbinieki.

Personu skaits, ar ko pārtrauktas darba attiecības	8
t.sk. ierēdņi	4
t.sk. darbinieki	4

SADALĪJUMS PA VECUMA UN DZIMUMA GRUPĀM:

Vecums	Sievietes	Vīrieši
20 – 29	9	2
30 – 39	15	4
40 – 49	16	3
50 – 59	17	6
60 – 69	14	9
70 gadi un vairāk	2	1
Kopā	73	25

Vidējais Pārvaldē strādājošo vecums – 47.38 gadi.

PERSONĀLA KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANAS PASĀKUMI

Pārvaldes darbinieki turpina mācības augstākajās izglītības iestādēs, kā arī doktorantūras studijās.

2019. gadā Pārvaldes nodarbinātie apmeklēja un pilnveidoja zināšanas un pieredzi dažādos profesionalitātes celšanas pasākumos un Valsts administrācijas skolas īstenotajās mācībās.

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

KULTŪRAS MANTOJUMA POPULARIZĒŠANA: DISKUSIJAS, SEMINĀRI, KONFERENCES, SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Sarīkotas Eiropas kultūras mantojuma dienas un starptautiska konference par tēmu “Restaurācija”, sagatavojot un publicējot tradicionālo izdevumu.

Preventīvos nolūkos izstrādāta publiska informācija, kas ievietota Pārvaldes tīmekļa vietnē <https://mantojums.lv/lv/NILL-TFN/>. Noritējis darbs pie komunikācijas stratēģijas sabiedrības un mērķgrupu informēšanai par NILL/TFN jautājumiem kultūras mantojuma nozarē.

Pārvalde sadarbībā ar Valsts policiju, Valsts robežsardzi, Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldi un Latvijas pastu rīkoja kopīgu preses konferenci, kurā informēja par pasākumiem kultūras priekšmetu nelikumīgas aprites novēršanai.

Uzsākts Pārvaldes un Norvēģijas Kultūras mantojuma direktorāta sadarbības projekts “3D skenēšana un jaunās tehnoloģijas kultūras mantojuma pārvaldībā”, ko finansē no Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta Divpusējās sadarbības fonda līdzekļiem.

Nolūkā popularizēt restaurācijas labās prakses piemērus, sagatavots ikgadējais izdevums par restaurētajiem kultūras pieminekļiem.

Kopš 2018. gada Pārvaldes interneta vietnē brīvi pieejami visi Pārvaldes sagatavotie izdevumi un publikācijas.

Pārvalde iesaistījās Latvijas Lauku tūrisma asociācijas “Lauku ceļotājs” projektā “Latviskais mantojums”, piedalījās nodibinājuma “Rietumu Bankas labdarības fonds” projektu konkursa „Latvijas sakrālais mantojums” pieteikumu izvērtēšanā.

Uzturēts Pārvaldes konts sociālajā saziņas tīklā: www.twitter.com/Mantojums; www.Facebook.com/mantojums; www.instagram.com/mantojums.

Pārvaldes lēmumu pieņemšanā ir iesaistīti arī nozares profesionālo organizāciju pārstāvji, zinātnes un augstāko mācību iestāžu pārstāvji, kuri darbojas Pārvaldes ekspertu padomēs, pie tam darbs ekspertu padomēs tiek veikts bez atlīdzības.

Pārvalde augstu novērtē sabiedrības pieaugošo interesi un iesaistīšanos, ziņojot gan par aizdomīgām aktivitātēm pilskalnu tuvumā, kultūras priekšmetu tirdzniecībā, gan par atsevišķiem gadījumiem, kad sabiedrības ieskatā kultūras mantojums netiek saglabāts kvalitatīvi vai tiek apdraudēts.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS

Eiropas kultūras mantojuma dienas (Mantojums dienas) ir starptautisks pasākums, ko starptautiskā līmenī koordinē Eiropas Padome un Eiropas Komisija. Tās kopš 1984. gada notiek ik gadu nu jau 50 Eiropas valstīs. Mantojuma dienas Latvijā koordinē Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, pateicoties Valsts kultūrkapitāla fonda finansiālam atbalstam. Pasākumus mantojuma dienu objektos rīko pašvaldības un objektu īpašnieki.

2019. gadā Eiropas kultūras mantojuma dienu tēma “Restaurācija” izvēlēta, lai pievērstu lielāku uzmanību restaurācijas nozares un profesijas attīstības nākotnes izaicinājumiem, stiprinātu profesionalitāti, veicinātu autentiskuma izpratni un oriģinālās substances informatīvās un sajūtu radošās nozīmes novērtēšanu un cienīšanu.

Eiropas kultūras mantojuma dienas tika atklātas 12. septembrī ar starptautisku konferenci “Restaurācija” konferenci, kur līdzās nozares ekspertiem no Latvijas tādiem kā Pēteris Blūms, Zaiga Gaile, Ilmārs Dirveiks un Dace Čoldere, uzstājās arī viens no Eiropā zināmākajiem autentiskuma jēdziena ekspertiem Juka Jokilehto, Īrijas

restaurācijas arhitekte Graine Šefrija, kuras pēdējais veikums 2019. gadā tika nominēts Mīsa van der Roes balvai, kā arī Velsas kultūras mantojuma pārvaldes Kultūrvēsturiskās vides nodaļas direktore Katrīna Robertsas.

Eiropas kultūras mantojuma dienu pasākumu programmas ietvaros 81 vietā notika bezmaksas pasākumi. Sagatavots un izdots Eiropas kultūras mantojuma dienu tēmai – nozīmīgākajiem restaurācijas darbiem kopš 1991. gada veltīts izdevums. Pasākumu programma piedāvāja ekskursijās, sarunās un meistarklasēs iepazīt gan paveiktos restaurācijas darbus Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā un Rīgas biržā, Burtnieku luterāņu baznīcā atjaunoto trīsdesmit gadu garumā, gan iepazīties ar restaurācijas procesu, piemēram, vērojot Limbažu vecā rātsnama sienu gleznojumu atjaunošanu vai apmeklējot praktiskas nodarbības par vēsturisko būvgaldniecības izstrādājumu saglabāšanu Berķenelē. Durvis vēra un pie sevis uzņēma arī kultūras pieminekļu saimnieki – atjaunotā Dobeles mūzikas skola; Liepājas Valsts 1.ģimnāzijā bija iespēja doties skolēnu vadītās ekskursijās; par restaurācijas procesu, pieredzi un iecerēm bija iespējams aprunāties arī Tāšu muižā, Nurmuižā, Rīgas Jēzus baznīcā, Rāmavas muižā, Vecpiebalgas Vēveros un citur.

LATVIJAS ARHITEKTŪRAS MUZEJS

Pārskata gada laikā saņemts un muzeja pamatkrājumā iekļauts 361 priekšmets.

Finansiāli novērtēts 361 muzeja krājuma priekšmets.

Restaurēti un konservēti 4 muzeja krājuma priekšmeti.

Izstādēs eksponēti 60 muzeja krājuma priekšmeti.

Eksponēšanai citās institūcijās deponēti 36 krājuma un zinātniskā arhīva priekšmeti.

Publicētas 6 muzeja darbinieku sagatavotas pētnieciskas publikācijas.

Muzeja darbinieki vadījuši 24 ekskursijas, muzeja apmeklētājiem sniegta 41 konsultācija.

Muzejs apmeklētājiem bija atvērts 251 dienu, 2018 stundas.

Muzeju apmeklējuši 55200 apmeklētāji.

Muzejs piedalījies Muzeju nakts akcijā, kuru apmeklēja 3400 apmeklētāji.

Muzejā notikušas 7 izstādes, no tām 6 atklātas pārskata periodā:

“Vietas izjūta” (17.01.2019 – 15.03.2019);

“Arhitektūras zīmējums. 18.–21. gadsimts” (26.03.2019 – 14.05.2019);

“Mets” (18.05.2019–14.06.2019);

“Mikrorajoni. Spožums un posts” (21.06.2019 – 10.09.2019);

“Foto / Grafika” (19.09.2019 – 15.11.2019);

“Edītes Pauls-Vīgneres darbu izstāde “Vīna garša” (22.11.2019 – 10.01.2020).

Ārpus muzeja atklāta 1 ceļojoša izstāde:

“Johanam Danielam Felsko – 200 gadi: Pirmā Rīgas pilsētas arhitekta projekti” Rīgas Vecajā Sv. Ģertrūdes baznīcā (21.02.2019 – 28.06.2019).

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde īsteno veiksmīgu starptautisko sadarbību, nodrošinot pārstāvniecību visās nozīmīgākajās kultūras mantojuma starptautiskās sadarbības platformās, kā arī veidojot sadarbības projektus ar konkrētām valstīm. Pārvaldes starptautiskās sadarbības aktivitāti nosaka mērķis dot ieguldījumu Latvijas un citu valstu kultūras mantojuma saglabāšanā un aizsardzībā, tai skaitā kultūras daudzveidības aizsardzībā. Pārvalde uzskata, ka starptautiskajai sadarbībai jābūt

pastāvīgam, abpusējam mācību procesam, no kura ieguvēji ir visas iesaistītās personas, bet rezultāti – ilgtermiņa.

Uzsākts Pārvaldes un Norvēģijas Kultūras mantojuma direktorāta sadarbības projekts “3D skenēšana un jaunās tehnoloģijas kultūras mantojuma pārvaldībā”, ko finansē no Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta Divpusējās sadarbības fonda līdzekļiem.

Latvija pievienojās Eiropas Padomes daļējam paplašinātajam nolīgumam Par Eiropas kultūras ceļiem.

Eiropas Kultūras ceļi ir 1987. gadā Eiropas Padomes izveidota programma, lai sabiedrībai, ceļojot telpā un laikā, demonstrētu, kā dažādu valstu kultūra un kultūras mantojums sniedz pienesumu kopīgajam Eiropas mantojumam. Programmas mērķi ir:

- veicināt ciešāku Eiropas Padomes dalībvalstu sadarbību,
- sniegt ieguldījumu Eiropas identitātes un pilsoniskuma popularizēšanā, izmantojot zināšanas un izpratni par Eiropas kopējo mantojumu, un kultūras saikņu un dialoga attīstīšanā gan Eiropā, gan citās valstīs un reģionos,
- veidot kopīgu kultūrtelpu, izstrādājot kultūras ceļus, lai veicinātu izpratnes veidošanu par mantojumu, izglītību, sakaru tīkliem, kvalitatīvu un ilgtspējīgu pārrobežu tūrismu, kā arī citām saistītām aktivitātēm.

Nodrošināta Latvijas prezidentūras Baltijas jūras valstu padomē prioritātes “Dialogs kultūras mantojumā” īstenošana, nodrošināts Latvijas prezidentūras Baltijas jūras reģiona kultūras mantojuma komitejā otrā pusgada darbs.

Pārvalde pārstāv Latviju šādos starptautiskos sadarbības tīklos:

- Eiropas kultūras mantojuma direktoru sadarbības tīkls (forums);
- Eiropas Savienības kultūras mantojuma ekspertu darba grupa “Eiropas Savienība un kultūras mantojums”;
- Eiropas Komisijas Kultūras mantojuma ekspertu grupa;
- Eiropas Padomes Eiropas kultūras mantojuma dienu koordinatoru tīkls;
- Eiropas Savienības iniciatīva “Eiropas mantojuma zīme”;
- Eiropas Arheologu konsīlijs;
- Baltijas jūras reģiona kultūras mantojuma komiteja;
- Starptautiskās Holokausta piemiņas alianses Muzeju un memoriālu darba grupa;
- Baltijas kultūras mantojuma komiteja;
- Eiropas Padomes paplašinātā daļējā nolīguma par Eiropas Kultūras ceļiem valde;
- Eiropas Kopīgās programmēšanas iniciatīvu Kultūras mantojumam (JPI CH) valde;
- Eiropas Kultūras ceļu iniciatīva Routes4U.

2020. GADA PRIORITĀTES

- Turpināt kultūras pieminekļu aizsardzības darba pārkārtošanu, koncentrēt uzmanību nozīmīgākā kultūras mantojuma saglabāšanai, kā arī padomiem un konsultācijām.
- Izstrādāt un Ministru kabinetā apstiprināt Ministru kabineta noteikumus, kas apvieno Ministru kabineta 26.08.2003. noteikumus Nr.474 “Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu” un 26.08.2003. Ministru kabineta noteikumus Nr. 473 “Kārtība, kādā kultūras pieminekļi iekļaujami valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā un izslēdzami no valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta noteikumos Nr. 474 “Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”.
- Ierobežot nelikumīgu kultūras priekšmetu apriti, nodrošināt iesaistīto personu uzraudzību un atbildīgo institūciju sadarbības tīkla izveidošanu. Sarīkot starptautisku konferenci par godu 50 gadiem, kopš pieņemta 1970. gada 14. novembra UNESCO Konvencija par kultūras priekšmetu nelikumīgas ieviešanas, izvešanas un īpašumtiesību maiņas aizliegšanu un novēršanu.
- Īstenot Sakrālā mantojuma finansēšanas programmu.
- Izstrādāt Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes darbības stratēģiju 2020. – 2022. gadam.
- UNESCO Pasaules mantojuma centram iesniegt Latvijas nomināciju “Grobiņas arheoloģiskais ansamblis”.
- 2020. gadā veltīt īpašu uzmanību:
 - valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta pārskatīšanai atbilstoši 2018. gada 17. maija grozījumiem likumā “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, nodrošinot jaunā vērtību sistēmā izteiktu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu;
 - apdraudētā stāvoklī esošu kultūras pieminekļu neatliekamai glābšanas pasākumiem;
 - nelikumīgas kultūras priekšmetu aprites ierobežošanai;
 - stiprināt Būvkultūras izpratni sabiedrībā, sarīkojot 2020. gada Eiropas kultūras mantojuma dienas par tēmu “Būvkultūra”, starptautisku konferenci “Būvkultūra”, kā arī izdodot konferences publikāciju;
 - mūsdienu tehnoloģiju lietošanai kultūras mantojuma izpētē un uzmērīšanā;

- starptautiskā finansējuma ietvaros veiktās kultūras pieminekļu atjaunošanas uzraudzības nodrošināšanai;
- speciālistu kvalifikācijai un konsultatīvu, labas prakses pieminekļu kopšanas un restaurācijas metodikas materiālu izdošanai. Ēku kompleksu M. Pils ielā 17, 19, 21 un Pils ielā 20, 22 veidot par materiālā kultūras mantojuma kompetenču centru;
- informācijas sistēmas “MANTOJUMS” veidošanai, kurā lietotājam draudzīgā veidā pieejama aktuāla informācija par katru kultūras pieminekli.